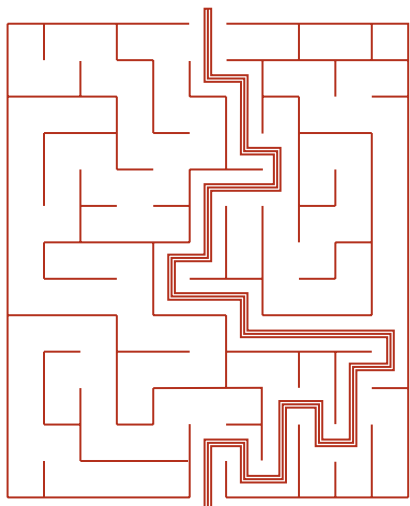

Tax Controversy Bulletin

Πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις με ευρύ φορολογικό ενδιαφέρον

Οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων σε φορολογικές διαφορές θέτουν συχνά γενικούς κανόνες, οι οποίοι διαμορφώνουν και το ευρύτερο πλαίσιο της φορολογικής συμμόρφωσης των ελληνικών επιχειρήσεων.

Σκοπός του Zeros & Yannopoulos Tax Controversy Bulletin είναι να συγκεντρώνει τέτοιες αποφάσεις, επισημαίνοντας τα σημεία ενδιαφέροντος των αποφάσεων αυτών.

Η πρώτη έκδοση συνοψίζει αποφάσεις του πρώτου εξαμήνου του 2019.

ΦΠΑ

Απόφαση ΣτΕ για υπόθεση Μαρινόπουλου

Έλυσε το ζήτημα του ανείσπρακτου ΦΠΑ των επισφαλών απαιτήσεων;

Με την υπ' αριθ. 355/2019 απόφαση του, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι υπάρχει δικαίωμα επιστροφής του ανείσπρακτου ΦΠΑ των προμηθευτών του Μαρινόπουλου. Στο πλαίσιο αυτό, το ΣτΕ έθεσε μεν γενικό κανόνα ότι ο ΦΠΑ επιστρέφεται όταν η μη καταβολή της απαίτησης είναι αρκούντως βέβαιη και μακροπρόθεσμη, ωστόσο περιόρισε το δικαίωμα επιστροφής του ΦΠΑ στις περιπτώσεις που ο αντισυμβαλλόμενος έχει υπαχθεί σε συγκεκριμένες νομοθετικές ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην αντιμετώπιση της εμπορικής αφερεγγυότητας και ειδικότερα σε πτώχευση, εξυγίανση και ειδική διαχείριση.

Η απόφαση του ΣτΕ έχει δημιουργήσει την ανάγκη αλλαγής της νομοθεσίας ΦΠΑ. Στο ενδιάμεσο, η Φορολογική Διοίκηση σκοπεύει να εκδώσει οδηγίες προς συμμόρφωση με την απόφαση του ΣτΕ, στην οποία θα ρυθμίζει και διαδικαστικά θέματα της επιστροφής (πχ. το χρονικό σημείο στην εκάστοτε διαδικασία κατά το οποίο θεμελιώνεται το δικαίωμα της επιστροφής ΦΠΑ). Για άλλες περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από την απόφαση του ΣτΕ,

θα πρέπει η επιστροφή να διεκδικηθεί από το Δημόσιο δικαστικώς, στη βάση επιχειρημάτων που μπορούν να αντληθούν από σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιστροφή ΦΠΑ

Απόρριψη λόγω καταλογισμού μόνιμης εγκατάστασης

Με πρόσφατες αποφάσεις του (1062-1065/2019), το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, υπηρεσιών προώθησης, και σχετικών υποστηρικτικών υπηρεσιών από ελληνική εταιρεία σε συνδεδεμένη αλλοδαπή εταιρεία, δημιουργεί μόνιμη εγκατάσταση για σκοπούς ΦΠΑ για την αλλοδαπή εταιρεία. Ο λόγος, κατά το Δικαστήριο, είναι ότι η δραστηριότητα της αλλοδαπής εταιρείας στην ελληνική αγορά εξυπηρετείται από την οργανωτική δομή και τα μέσα της ελληνικής εταιρείας.

Οι αποφάσεις αυτές παγιώνουν παλαιότερη νομολογία του ΣτΕ, ενώ οι υποθέσεις που κρίθηκαν με τις αποφάσεις αυτές προέκυψαν από αιτήσεις επιστροφής ΦΠΑ που είχε κάνει η αλλοδαπή εταιρεία.

Οι αποφάσεις του ΣτΕ υιοθετούν μία ιδιαίτερως διασταλτική ερμηνεία της έννοιας της μόνιμης εγκατάστασης για σκοπούς ΦΠΑ, η οποία είναι πιο ευρεία από την αντίστοιχη ερμηνεία που έχει υιοθετήσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην πράξη έχει διαπιστωθεί ότι οι φορολογικές αρχές έχουν την τάση να αποφαίνονται για την ύπαρξη μόνιμης εγκατάστασης στο πλαίσιο ελέγχου αιτήσεων επιστροφής ΦΠΑ που γίνονται από ελληνικές ή αλλοδαπές εταιρείες (απευθείας ή μέσω φορολογικού αντιπροσώπου).

Η θέση αυτή του ΣτΕ δημιουργεί προβληματισμό ιδιαίτερα για σχήματα πολυεθνικών ομίλων, στα οποία ελληνικές εταιρείες παρέχουν σε συνδεδεμένες αλλοδαπές επιχειρήσεις τέτοιες υπηρεσίες αμειβόμενες με τη μέθοδο cost-plus. Δεδομένου ότι η μόνιμη εγκατάσταση εξαρτάται από τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά της κάθε υπόθεσης, πρέπει να δίνεται προσοχή υπό το πρίσμα των ανωτέρω αποφάσεων του ΣτΕ, στις συμβάσεις που καταρτίζονται για την παροχή των υπηρεσιών και το ρόλο που αναλαμβάνει η ελληνική εταιρεία.

Τέλη Χαρτοσήμου

Παραγραφή για χρήσεις μέχρι 31.12.2013

Εφαρμογή 5ετούς και όχι 20ετούς παραγραφής

Το Διοικητικό Εφετείο, με πρόσφατη απόφασή του (Δ.Εφ.Αθηνών 1107/2019), έκρινε ότι ο κανόνας της εικοσαετούς παραγραφής του άρθρου 249 του Αστικού Κώδικα δεν μπορεί να τύχει ανάλογης εφαρμογής στη φορολογία χαρτοσήμου (αντίθετα με παλαιότερη νομολογία του ΣτΕ και πάγια πρακτική των φορολογικών αρχών και σε σύμπνοια με νεώτερη νομολογία του ΣτΕ περί παραγραφών, σύμφωνα με την οποία η διάρκεια της παραγραφής δεν θα πρέπει να παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας). Ως εκ τούτου, ελλείψει ειδικότερης διάταξης που να ρυθμίζει το ζήτημα της παραγραφής στη φορολογία χαρτοσήμου για χρήσεις μέχρι 31.12.2013 (για τις μετέπειτα χρήσεις εφαρμόζεται ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας), εφαρμοστέος είναι ο γενικός κανόνας της πενταετούς παραγραφής (αρχόμενη από το τέλος της διαχειριστικής περιόδου στην οποία δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής των τελών χαρτοσήμου).

Η προσέγγιση αυτή, εφόσον επικυρωθεί από το ΣτΕ, θα θέσει τέλος στη μακρά παραγραφή των τελών χαρτοσήμου και θα εξισώσει τους χρόνους παραγραφής για όλα τα φορολογικά αντικείμενα για χρήσεις μέχρι και το 2013.

Εκτέλεση δανείων

Χρήση αλλοδαπών τραπεζικών λογαριασμών

Το Διοικητικό Εφετείο με πρόσφατη απόφασή του (Δ.Εφ.Αθηνών 1369/2019) ακύρωσε πρόστιμο που είχε επιβληθεί σε καταλογισμό τελών χαρτοσήμου (σε χρήση μετά το 2014), εφαρμόζοντας τις

διατάξεις του άρθρου 9 παρ.5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, όπως ίσχυε κατά την επίδικη χρήση, δεν επιβάλλεται πρόστιμο στο φορολογούμενο εφόσον έχει ακολουθήσει εγκυκλίους της Φορολογικής Διοίκησης. Συγκεκριμένα το Δικαστήριο δέχθηκε ότι είναι σε ισχύ η εγκύκλιος ΠΟΛ 1027/1990 σύμφωνα με την οποία η κατάθεση του δανείσματος στην αλλοδαπή τράπεζα αποτελεί εκτέλεση του δανείου στην αλλοδαπή, χωρίς να ασκεί επιρροή η μεταφορά των χρημάτων στη συνέχεια στην Ελλάδα.

Η απόφαση αυτή αποτελεί μεταστροφή στη μέχρι τώρα πάγια νομολογία των Διοικητικών Δικαστηρίων, που δεν ελάμβαναν υπόψη τους την εν λόγω εγκύκλιο και επικύρωναν καταλογισμούς τελών χαρτοσήμου στη βάση ότι τα ποσά των δανείων μεταφέρονταν και χρησιμοποιούνταν στην Ελλάδα. Σημειώνεται ότι η εγκύκλιος ΠΟΛ 1027/1990 δεν έχει ανακληθεί μέχρι σήμερα.

Η απόφαση είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς, εφόσον παγιωθεί η θέση που έλαβε, θα οδηγήσει στην ακύρωση των καταλογισμών τελών χαρτοσήμου στο σύνολο τους και όχι μόνο των προστίμων: Το άρθρο 9 παρ.5 του ΚΦΔ, όπως ισχύει σήμερα, προβλέπει την μη επιβολή ούτε κύριου φόρου, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος έχει ακολουθήσει οδηγίες της Διοίκησης.

Σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα νομολογία για την εφαρμοστέα παραγραφή, δίνεται η δυνατότητα στα Διοικητικά Δικαστήρια να ακυρώνουν καταλογισμούς τελών χαρτοσήμου στη βάση νομικών λόγων, χωρίς να απαιτείται να μπαίνουν στην ουσία των υποθέσεων και να κρίνουν επί της εκτέλεσης ή μη των δανείων στην Ελλάδα.

Παραγραφή και χρόνος διαφύλαξης βιβλίων και στοιχείων

Το ζήτημα της παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου για καταλογισμό φόρων είναι εξαιρετικά σημαντικό και για το λόγο ότι συνδέεται με τον χρόνο διαφύλαξης των βιβλίων και στοιχείων από τις επιχειρήσεις. Παρά το γεγονός ότι ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν συνδέουν το χρόνο διαφύλαξης με την παραγραφή, είναι σκόπιμο οι επιχειρήσεις να φυλάσσουν τα βιβλία και στοιχεία μέχρι να επέλθει η παραγραφή των αντίστοιχων χρήσεων για έλεγχο.

20ετής παραγραφή σε περίπτωση φοροδιαφυγής

Είναι νόμιμη;

Ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας προβλέπει εικοσαετή παραγραφή σε περίπτωση φοροδιαφυγής, η οποία εφαρμόζεται για χρήσεις από το 2012 και μετά. Το Διοικητικό Εφετείο έκρινε (Δ.Εφ. Αθηνών 369/2019), ότι η παραγραφή αυτή υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο παραγραφής και παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας λόγω της μακράς διάρκειας της. Σύμφωνα με το σκεπτικό του Δικαστηρίου, εφόσον οι υποθέσεις φοροδιαφυγής καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα της παραβατικότητας, με τη διάταξη αυτή επιχειρείται, αντίθετα στις αρχές της καλής νομοθέτησης, μια εκ πλαγίου τροπή της εικοσαετίας σε κανόνα (παρότι θεσπίζεται ως εξαίρεση).

Εάν η θέση αυτή επιβεβαιωθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας τότε για χρήσεις από το 2012 και μετά θα ισχύει κατ' αρχήν η πενταετής παραγραφή, η οποία, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, μπορεί να παρατείνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

«Καθαρό» Φορολογικό Πιστοποιητικό

Έχει το Δημόσιο δικαίωμα ελέγχου ;

Για τις χρήσεις 2011-2013, υπό το καθεστώς του προηγούμενου Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, το άρθρο 82 παρ. 5 προέβλεπε ότι σε περίπτωση καθαρού φορολογικού πιστοποιητικού, κατά βάση δεν διενεργείται τακτικός φορολογικός έλεγχος. Ακολούθως, η ΠΟΛ 1159/2011 όρισε χρονικά όρια για τη διενέργεια ελέγχων και συγκεκριμένα μέχρι

τις 30.04.2014 για τη χρήση 2011, και εντός 18 μηνών από την ημερομηνία υποβολής του ετήσιου φορολογικού πιστοποιητικού, για τις χρήσεις 2012 και 2013.

Οι περισσότερες αποφάσεις που έχει εκδώσει το Διοικητικό Εφετείο επί του θέματος είναι θετικές, υπό την έννοια ότι έχουν κρίνει ως εφαρμοστέα τα ανωτέρω χρονικά όρια, εκτός των οποίων δεν επιτρέπεται η διενέργεια ελέγχου. Υπήρξε όμως και πρόσφατη αντίθετη απόφαση (Δ.Εφ.Αθηνών 1533/2019), η οποία έκρινε ότι οι διατάξεις που αναθέτουν το φορολογικό έλεγχο σε ιδιώτες ελεγκτές και περιορίζουν την εξουσία άσκησης φορολογικού κρατικού ελέγχου μόνο σε δειγματοληπτικό έλεγχο και εντός ορισμένων χρονικών ορίων είναι αντισυνταγματικές και μη εφαρμοστέες, με αποτέλεσμα να ισχύουν οι γενικές διατάξεις περί παραγραφής.

Το ζήτημα θα κριθεί αμετάκλητα από το ΣτΕ στο οποίο παραπέμφθηκε με τη διαδικασία της πρότυπης δίκης, η οποία θα επιτρέψει την επίσηυση της εκδίκασης. Η παραπομπή έγινε κατόπιν αιτήματος ελεγχόμενης επιχείρησης η οποία είχε ασκήσει σχετική προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου.

Η απόφαση του ΣτΕ αναμένεται με ενδιαφέρον, καθώς, αν επιτρέψει τη διενέργεια ελέγχου σε χρήσεις με καθαρό φορολογικό πιστοποιητικό, οι χρήσεις 2012-2013 θα υπαχθούν στην εικοσαετή παραγραφή (εφόσον δεν κριθεί αντισυνταγματική).

Διάδικοι σε άλλες εκκρεμείς δίκες στις οποία τίθεται το ίδιο ζήτημα, μπορούν να ασκήσουν παρέμβαση ενώπιον του ΣτΕ. Επίσης θα μπορούσε να επιχειρηθεί παρέμβαση και από επιχειρήσεις που έχουν εκκρεμείς δίκες σχετικά με φορολογικά πιστοποιητικά με θέματα έμφασης για τα οποία είχαν τεθεί τα ίδια χρονικά όρια για τη διενέργεια ελέγχου.

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ επικοινωνήστε με:

Αλέξης Καρόπουλος

Partner | Head of Tax Controversy

| T (+30) 210 69 67 000
| E a.karopoulos@zeya.com

Δημήτρης Γιαλούρης

Partner | Tax Controversy

| T (+30) 210 69 67 000
| E d.gialouris@zeya.com

Νταϊάνα Τσουραπά

Senior Associate | Tax Controversy

| T (+30) 210 69 67 000
| E d.tsourapa@zeya.com

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Απαγορεύεται η άνευ πρότερης αδείας αναπαραγωγή και η μετάδοση του παρόντος υπό οποιαδήποτε μορφή και με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η αποθήκευσή του σε οποιοδήποτε σύστημα το οποίο επιτρέπει την ανάκτησή του. Αιτήματα για την εξουσιοδότηση άλλης χρήσης υλικού που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της άδειας αναπαραγωγής αποσπασμάτων αυτού σε άλλες δημοσιεύσεις, θα απευθύνονται στους εκδότες. Θα γίνεται πλήρης αναφορά στον συγγραφέα, στον εκδότη και στην πηγή.

Κανένα σημείο του παρόντος ενημερωτικού δελτίου δεν θα ερμηνεύεται ως παροχή νομικής συμβουλής. Το ενημερωτικό δελτίο είναι αναγκαστικά γενικής φύσης. Ως εκ τούτου πρέπει να ζητούνται επαγγελματικές συμβουλές προτού γίνει οποιαδήποτε ενέργεια βάσει του παρόντος.

Η Ζέπος και Γιαννόπουλος ιδρύθηκε το 1893 και είναι μια από τις μεγαλύτερες ελληνικές δικηγορικές εταιρείες που παρέχουν ολοκληρωμένες νομικές και φορολογικές υπηρεσίες προς εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

Κηφισίας 280
152 32 Χαλάνδρι, Αθήνα, Ελλάδα
Τηλ.: (+30) 210 69 67 000
Fax: (+30) 210 69 94 640

stay in
the know